

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

OČKOVÁNÍ PROTI CHŘIPCE

Aktuální informace k očkování proti chřipce pro nadcházející sezónu 2018/2019 s využitím "Doporučeného postupu pro očkování proti sezónní chřipce" Národní imunizační komise. Current information on the flu vaccination for the upcoming 2018/2019 season using the "recommended procedure for vaccination against seasonal flu" of National Immunization Committee.

Obecná indikace očkování:

Prevence chřipky u dospělých, dětí ve věku od 6 měsíců a mladistvých.

Očkování je určeno pro osoby, u kterých je žádoucí snížit pravděpodobnost chřipkové infekce s možnými přidruženými komplikacemi.

Vakcinace se zvláště doporučuje osobám s chronickým onemocněním, u nichž onemocnění chřipkou obvykle vede ke zhoršení jejich základního onemocnění, a osobám, u nichž existuje vysoké riziko výskytu komplikací po onemocnění chřipkou. Na základě odborných analýz je v Evropě rutinní každoroční očkování proti chřipce opodstatněné u těchto dvou skupin populace:

1. **starší osoby** - obvykle je do této skupiny řazena věková skupina osob ve věku 65 let a více,
2. **osoby s chronickým farmakologicky řešeným stavem**, zahrnujícím následující relativně široké kategorie nemocí:
  - chronická onemocnění dýchacího systému,
  - chronická onemocnění srdce a cév,
  - chronická onemocnění ledvin a jater,
  - chronická metabolická onemocnění včetně diabetu,
  - osoby s nedostatečností imunitního systému (vrozenou nebo získanou),
  - osoby s poruchou funkce průdušek a plic (tj. včetně poruch respiračních funkcí po poranění mozku, míchy, v důsledku křečových stavů nebo dalších neurologických či svalových poruch).

Ve většině výše uvedených případů je očkování včetně očkovací látky hrazeno z prostředků zdravotního pojištění na základě znění zákona č. 48/1997 Sb., v platném znění.

Vakcinace proti chřipce je dále doporučována:

1. těhotným ženám v kterékoliv fázi těhotenství a ženám, které plánují těhotenství během chřipkové sezóny,
2. osobám, které zvyšují možnost nákazy rizikových skupin uvedených v předchozím odstavci. Patří mezi ně zejména:
  - osoby, které o rizikové osoby pečují (zdravotníci a sociální pracovníci),
  - osoby, které žijí s rizikovými osobami v domácnosti,

- osoby, které jsou v kontaktu s rizikovými osobami (zaměstnanci pošt, obchodů, služeb, pracovníci ve školství, dopravě,...)

Uvedený přehled v žádném případě neznámá, že by vakcinace jiných rizikových skupin či zdravých osob neměla být zvažována nebo prováděna. Význam výše uvedeného přehledu spočívá v tom, že odborné argumenty pro očkování těchto skupin převyšují nad očkováním ostatních.

Obecně se doporučuje zaměstnavatelům, aby nabízeli možnost zvýhodněného či bezplatného očkování proti chřipce svým zaměstnancům, neboť je to pro všechny výhodné jak ze zdravotního, tak i ekonomického hlediska. Očkování zdravotníků má význam též z důvodu zajištění bezpečnosti pacientů a snížení rizika nákazy chřipkou v souvislosti s poskytováním zdravotní péče.

Vzhledem k poklesu hladin ochranných protilátek a průběžně probíhající změně cirkulujících kmenů je třeba každoroční přeočkování proti chřipce jednou dávkou vakcíny. Dvoudávkové schéma se týká všech dětí očkovaných poprvé zpravidla před zahájením pravidelné docházky do kolektivního zařízení, kde se nepřepokládá, že se dosud setkaly s chřipkou.

Kontraindikace:

Vakcinace se nedoporučuje osobám přecitlivělým na složky vakcíny, ani osobám, které v minulosti měly alergickou reakci na očkování proti chřipce.

Očkování je třeba odložit u osob, které mají akutní horečnaté onemocnění.

Nežádoucí účinky: všechny preparáty jsou všeobecně dobře snášeny, výrobci udávají případné následující komplikace:

- **Místní:** zčervenání, otok, bolest;

vzácně - zvětšení lymfatických uzlin v blízkosti místa injekce;

tyto příznaky mají obvykle přechodný charakter a většinou během dvou dnů samovolně vymizí.

- **Celkové:** únava, bolesti hlavy, svalů či kloubů, pocení, třes, zvýšená teplota nebo gastrointestinální symptomy;

vzácně - neuralgie, parestezie, křeče, přechodná trombocytopenie, někdy spojená s krvácením a tvorbou hematomů;

velmi vzácně - zánětlivé reakce mozku, míchy a periferních nervů, anafylaktický šok, vaskulitis.

Interakce

Očkovací látku je možné podávat současně s jinými vakcínami, tyto však musí být aplikovány do odlišných míst. Efekt imunizace může být ovlivněn imunosupresivní léčbou nebo stavem imunodeficiencie. Nelze

míchat s jinými vakcínami v těže injekční stříkačce.

Složení: Každá dávka je tří- nebo čtyř-valentní a obsahuje:

- Haemaglutininum A (H₃N₂)
- Haemaglutininum A (H₁N₁)
- Haemaglutininum B - 1x nebo 2x

Antigenní složení chřipkových vakcín je každoročně upravováno podle doporučení Světové zdravotnické organizace. Pro období 2018/2019 obsahuje trivalentní vakcína následující typy a subtypy kmenů:

- A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09 - varianta,
- A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016 (H3N2) - varianta,
- B/Colorado/06/2017 - varianta (patřící do linie B/Victoria/2/87).

Čtyřvalentní vakcína obsahuje navíc kmen:

- B/Phuket/3073/2013 - varianta (patřící do linie B/Yamagata/16/88)

V porovnání s minulým rokem se mění dva ze tří, resp. dva ze čtyř kmenů, které vakcína proti chřipce obsahuje.

Čtyřvalentní (tetraivalentní) vakcína poskytuje širší ochranu vůči cirkulujícím virům chřipky. Až do doby kompletního globálního přechodu z trivalentní na tetraivalentní vakcínu je samozřejmě možné i nadále používat trivalentní vakcínu proti chřipce, ovšem s vědomím možné nižší účinnosti této vakcíny v sezóně s kocirkulací obou virových linií, neboť trivalentní vakcína nemůže zajistit ochranu vůči oběma liniím chřipky typu B.

Očkování provádějí zejména praktičtí lékaři, vakcinační centra a Zdravotní ústavy (tj. části bývalých Krajských a Okresních hygienických stanic).

Aktualizace: září 2018